

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

53. Labores Soc. in India, dum Xau. agit in Iaponia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

poniam indidem soluerat duobus, & decem mensibus.

53

Labores Soc.
in India, dum
Xav. agit in
Iaponia.

Dum secutus Deum Apostolus, ignotam eatenus Christi lucem Iaponiis intulit; eandem socij, quos per India regna, Christianos inter, & ethnicos partitus fuerat, pari ardore ac tolerantia; ferendo agendoque sparserunt; pauci numero, sed immensa complexi spatia, Malacam, tractusque confines: Molucum, Amboinum, & Maurum insulas; Choromandelis oras, & Piscariae totius à Comorinensi cornu ad Nagapatani; regna Trauancoris, Cocini, & Tanoris; Goam item & Ormuzium insulas, quorum per se locorum singula misere à vitis, ac dæmonibus proculcata, agrè tota multorum vita, & sudoribus erigi potuissent: sed qui paucis multa præstare nouerat, iisque quos legerit ad gloriæ suæ propagationem, efficientiam subiicit actuolam, tantum illis virium, tantum indidit animorum ut palam esset ab eo confici quæcumque pro illo efficerent. Vrebantur tamen multitudine innumerabili pereunium ethnicorum in regnis præsertim interioribus, & remotissimis insulis quorum aliqui salutis præsidia flagitabant; alij an salus, vel quid ea esset ignorabant. Mutis ergo, sed magnis in Europam literarum inæstarum uocibus ab Rege Lusitanæ supplices; ad socios verò hortatores, operatum auxilia rogabant, ardebantque si posset (quod Patri suo S. Ignatio scribebat Nicolaus Lancillotus) frustatim discerpi, diuidique saltem in eos populos, qui eorum opem implorabant; & fracti licet, laborum immanium grauitate, nihilo segnias quàm sani & vegeti, animarum negotio instabant. Fuit qui cura immensi populi oppressus, cum in regnum aliud mitioris operæ transisset, seu leuandus oneris sui parte, siue alia causa missus, ægrotauit; nec restitutus est, donec in priores illas remitteretur daras, & laboriosas occupationes; in quibus etiam vitæ discrimen adibat perpetuum, inter homines natura Barbaros, superstitione inimicos, à Brachmanis idololatriæ doctoribus instinctos, conuersione ac fuga suorum modo liberorum, nunc concubinarum efferos, ex quo factum ut Patrum nostrorum manciparentur alij in seruos, alij venderentur, tunderetur fustuatio, venæno, ac ferro necarentur. Tam crudas atamen, & acerbis arumnas, diuini honoris, & animarum studio susceptas, pro solemnî suo diluebat Deus immentis lætitiis; profitebantur amicis in Europam nec se illas verbis nec mente complecti; si quæ foret in vitâ felicitas, hanc esse qua ipsi potirentur; vereri se ne foret hæc merces vnica illius operæ quàm Christo namabant. *Seniore inquit Henricus Enricius, datis ad Conimbricenses collegas literis, eiusmodi esse voluptates, quibus suos cumulat Deus in hac vinea desudantes, ut difficile sit earum copiam scribendo assequi. Ut accrescunt labores, crescit animo vis, & corpori robur; ac tanetsi hac nostra colluctatione assidua, præter Deum, & animas queramus nihil; sed hanc oram Piscariam colentes us refouemur, obruimurque bonis, ut si Deus optare iusserit vel in cælum migrare, vel hic in procurando illius negotio pergere, dicturi sinus; sine Domine et etiam nun ad annos aliquot hic degamus; cælum nostrum est, nostraque beatitas tua gloria*

gloria seruire. Nec velim quenquam propterea hæc loca ambire iis delitiis inescatum, sed vno Christi, crucisque amore, & desiderio vita crucifixo, & moriens, conformanda; omnique solatio destituta. Hæc ille præter quæ alia suppetebat ex Societatis incrementis gaudendi leges vberissima, nam ea numero, ac locis augebatur, & secunda fama late per Indiam nomen eius ferente expetebatur ad Collegia, qua inter cæteras incredibili voluptate mirè Xauerius afficiebatur. Refert enim Baltasar Numnius, ex Trauancoris ora scribens. B. Apostolum, Societatis ortus nuper editæ reperentem, & toto vbique iam orbe adlaborantis diuinæ gloriæ, & mortalium salutis, maxime Indorum, ab Arabia, vsque ad vltimum, & prope incognitum Orientem; prouocare solitum socios ad agendas Deo tam effusæ beneficentiæ gratias, nec præ gaudio lacrymis, erumpentique ore toto mentis affectui imperasse. Sed priusquam attingo quæ à perfectione Xauerij in Iaponiam, ad reditum Goam eius socij gessere, testem præmittam, vt integerrimæ fidei, sic auctoritatis eximia, quam de iis generatim solum, non distinctè agat, diffusus posse singula enarrare. Est hic Goanus, vnusque tota tunc India antistes, ex S. Francisci ordine, pius iuxta & sapiens, qui laborum optimè conscius, & spectator, quos in Christianis, Mauris, & ethnicis nostrorum sudabat industria charitas, impetrare ab se non potuit quin eos gratularetur Ignatio, datis Romam Cocino, Nouembris duodecimo literis anno 1550.

Debeo R. vestræ has literas de operariis quos hic habet, & testis oculatus, & probe expertus, eorum agendi vim, exempli lucem, Sanctitatem viuendi, doctrinam, conciones, confessiones, iuuandis Lusitanis; peragrations istorum regnorum, infidelibus, ethnicis, Mauris eorumque vxoribus, & liberis conuertendis, tingendis sacro fonte, & instituendis in suscepta fide; deuoratas præterea (vt hæc melius præstent, & expeditius) difficultates linguarum discendarum in promotorio præsertim Comorino. Rem animarum tam strenue agunt Patres Societatis huius sanctæ, & opem tam validam Episcopis iungunt, in sustinenda mole impositi muneris, vt quicquid habemus, possumus, obtinemus id omne ab iis sit, & expunctari sint nobis multos annos flammis Iustralibus alioqui à nobis exigendos labore quem nobis commodant, ad salutem eorum quos nostro periculo curandos accipimus. Præ aliis equidem præsulibus hoc illis peculiariter nomine obstringor, vt qui degam inter tot populos adoratores lignorum & lapidum, quorum multos Patrum industria, virtusque concionum ad agnitionem Dei vnus, & augustissimæ Triadis adduxit. Porro hic eorum sigillatim gesta nec putem posse me stylo consequi, nec mei temporis occupationes patiuntur: breuiter dicam eos esse luminaria accensa ad discutiendam huius Barbariæ cæcam noctem; Deo laus, & honor, sanctorum suorum ministerio tam illustra operanti. Ego illis quæcumque in vtilitatem animarum ex me optauerint libenter concedo, quicquid est in me potestatis, & auctoritatis singulis

45

Literæ Goani
Episc. de la-
bor. Societatis
in India.